

โครงการวิจัย: การพัฒนาสื่อการสอนฟิสิกส์ (Development of Physics Instruction Media)

รหัสโครงการวิจัย: ThEP-59-PER-MU2

หัวหน้าโครงการวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล เอเมะรัตต์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะนักวิจัย

พศ.ดร.สุชัย นพรัตน์แจ่มจำรัส
ดร.แสงกฤษ กลิ่นบุศย์
ดร.วิชราวุฒิ กฤตติธรรม
พศ.ดร.กริธา แก้วคง
พศ.ดร.จันทวัฒน์ ตันอมตยรัตน์
ดร.ธนิดา สุจริตธรรม
ดร.ชัชวาลย์ บุญญศรีวัฒน์
พศ.ดร.อัมพร วจันะ

มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาสื่อการสอนฟิสิกส์ที่สามารถใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียนวิชาฟิสิกส์ วิชาปฏิบัติการฟิสิกส์ และสื่อการสอนประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยมีขอบเขตของเนื้อหา รายละเอียดและประเภทของสื่อ ดังนี้

1

สื่อการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนวิชาฟิสิกส์ ในหัวข้อ เวกเตอร์ ของไหล แสง เสียง และฟิสิกส์ดาราศาสตร์ โดยเป็นสื่อประเภทชุดสารคดี หรือชุดเครื่องมือวัด เพื่อประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วยกระบวนการสอนแบบเชิงรุก

2

สื่อการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์ประกอบด้วย (1) ชุดการสอนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน พร้อมคู่มือ เพื่อประกอบกับกระบวนการสอนปฏิบัติการฟิสิกส์แบบเชิงรุก และ (2) ระบบเก็บข้อมูลและควบคุมอุปกรณ์ทดลอง (LabKit) สำหรับวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์

3

สื่อการสอนประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-assisted Instruction: CAI) ในรูปของการจำลอง (simulations) และเกม (games) สำหรับบางหัวข้อในวิชาฟิสิกส์ ที่สามารถใช้ประกอบการเรียนการสอน ได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

1. ประสิทธิภาพ

1.1 จำนวนนักศึกษาผู้ช่วยวิจัย

ระดับปริญญาโทและเอก
จำนวน 4 คน

1.2 จำนวนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

บทความ จำนวนระดับชาติ 7 ชิ้น
จำนวนระดับนานาชาติ 2 ชิ้น

1.3 การบริการวิชาการ

การจัดอบรม จำนวนการจัดฝึกอบรม 20 ครั้ง
จำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม 1037 คน
จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วม 109 คน

1.4 องค์กรความรู้หรือนวัตกรรมที่เกิดจากโครงการ

โครงการย่อยที่ 1 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง แสง เสียง

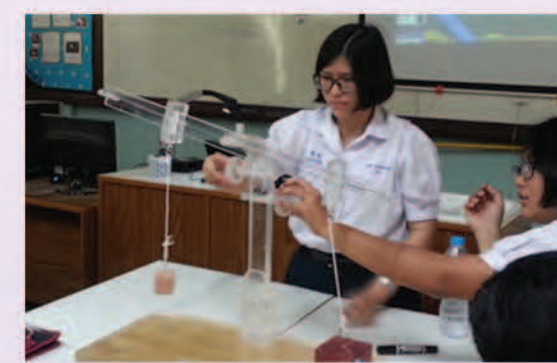

รูป 1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องไฟฟ้าสลับวงจรกับการเปล่งไฟ

รูป 1.2 การอบรมการเรียนรู้เรื่องไฟฟ้าสลับวงจรกับการเปล่งไฟ

โครงการย่อยที่ 2 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง แรงลอยตัว และคลื่นเสียง

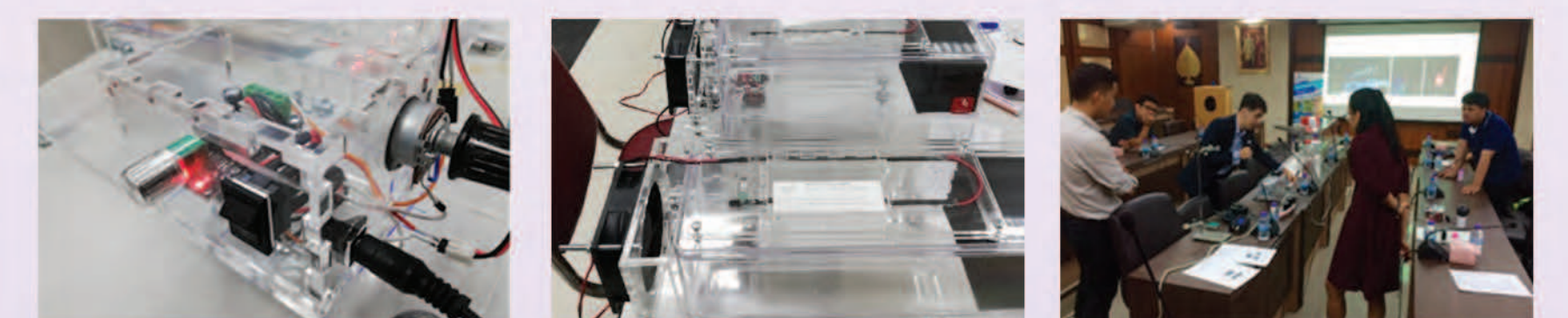
รูป 2.1 ชุดทดลองแรงพยุงในของเหลว

รูป 2.2 ชุดทดลองเรโซแนนซ์ของเสียงในท่อ

รูป 2.3 ชุดทดลองสังกะสี-สัปรด

โครงการย่อยที่ 3 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาฟิสิกส์ดาราศาสตร์ เรื่อง การเกิดภาพของวัตถุท้องฟ้า

รูป 3.1 สื่อสารคดีการมองเห็นการแปรของแสงดาวอันเนื่องมาจากความปั่นป่วนในชั้นบรรยากาศโลก และการนำไปใช้ในชั้นเรียน

โครงการย่อยที่ 4 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน ด้วยกระบวนการสอนแบบเชิงรุก

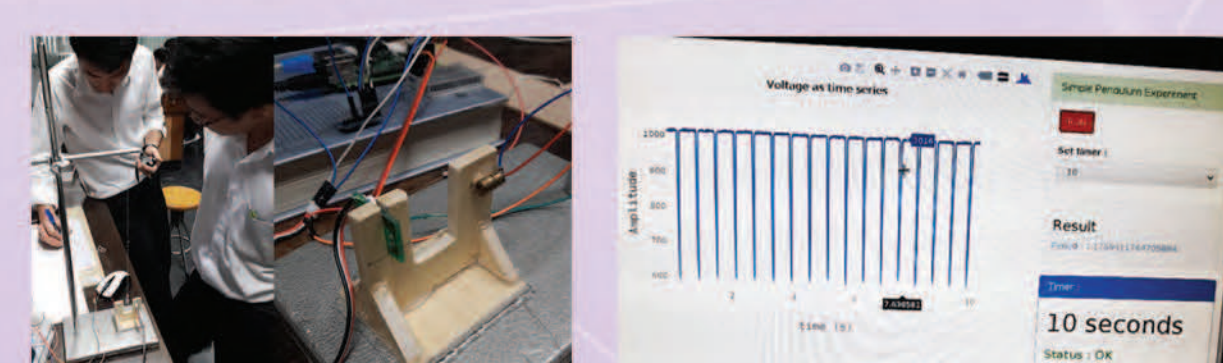

รูป 4.1 ใบงานและชุดการทดลองเรื่องความจุความร้อนของเหรียญบาท

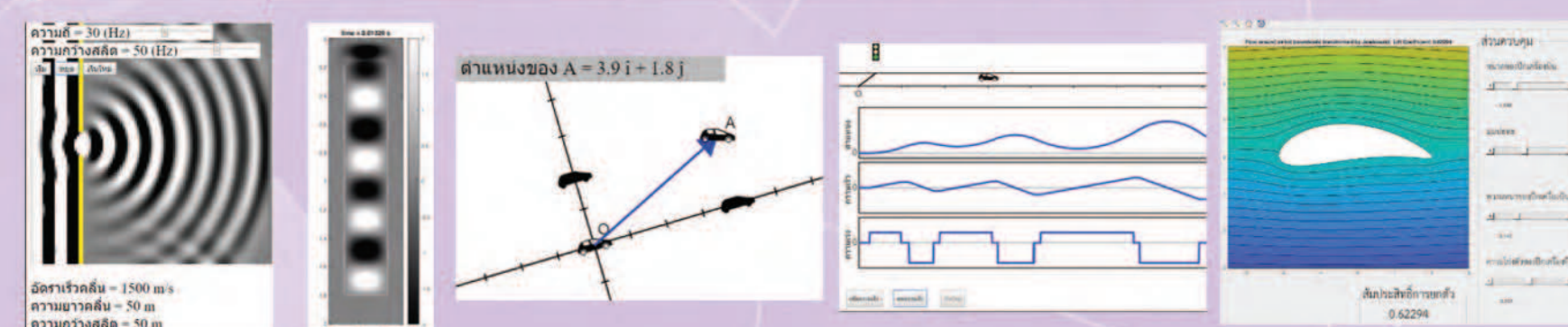

รูป 4.2 ตัวอย่างการนำกิจกรรมไปใช้ในการอบรมครูและนักเรียน

โครงการย่อยที่ 5 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน ได้แก่ ระบบเก็บข้อมูลและควบคุมอุปกรณ์ทดลอง (LabKit) และสื่อการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

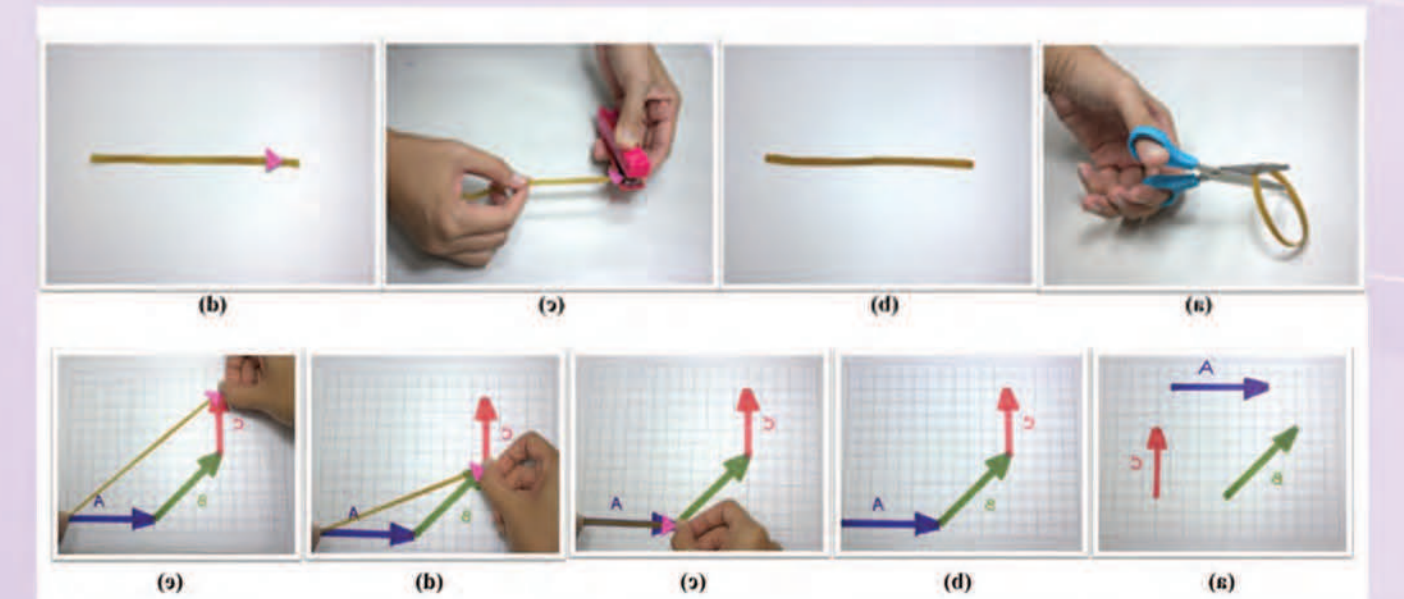

รูป 5.1 สื่อการสอนวิชาปฏิบัติการฟิสิกส์ LabKit: การหาค่า g

รูป 5.2 สื่อการสอนประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คลื่น การเคลื่อนที่ การยกตัวของปีกเครื่องบิน

โครงการย่อยที่ 6 : พัฒนาสื่อการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง เวกเตอร์

รูป 6.1 สื่อการสอน เรื่อง เวกเตอร์

รูป 6.2 ตัวอย่างกิจกรรมการอบรมการเรียนรู้เรื่องเวกเตอร์

2. ผลกระทบ

สามารถช่วยพัฒนา....

การจัดกิจกรรมโมเดลโลก ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์

- ความรู้ความเข้าใจในโมเดลทางฟิสิกส์
- ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- ทักษะการแก้ปัญหา
- ส่งเสริมการสอนเชิงรุก เช่น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือทีม

แนวคิดการพัฒนาสื่อมุ่งเน้น....

- การสร้างสื่อและนวัตกรรมจากวัสดุอย่างง่าย
- การสอนเน้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางอาชีพ (PLC) ในการพัฒนาต่อยอดสื่อการสอน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เรียกว่านโยบาย "Thailand 4.0" และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3. ความสอดคล้องและความยั่งยืน

ไปสเตอร์สรุปจบโครงการวิจัย (2559-2562)

การประชุมศูนย์ความเป็นเลิศด้านฟิสิกส์ ประจำปี 2562

ณ Hansa JB Hotel อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา วันที่ 5 - 6 มิถุนายน พ.ศ. 2562

